

Co se událo v roce 1883 tedy před 130 lety v obci.

Dne 20. května bylo uskutečněno zadání, provést výstavbu školní budovy a to v bytě starosty.

Plán k této stavbě vyhotovil benešovský architekt p. Schimmel. Bohužel později bylo zjištěno, že tento plán má mnoho chyb, takže né vždy mohlo být při stavbě podle něho stavěno.

K tomuto konkurzu se dostavilo šest konkurentů a sice:

Mühlbauer Bendel a stavitel Schimmel z Benešova,

Prosche z Dolních Habartic

Ignaz Fürtig z č.p. 3, Johan Jahnel z č.p. 42 a Josef Böhm z č.p. 109 vš. z Horních Habartic.

Všichni složili vklad ve výši 530 Zlatých a to každý jednotlivě. Vyvolávací cena byla 5 306 ZL a 71 krejcarů.

Ignaz Fürtig, truhlářský mistr z H. Habartic získal stavbu za poslední nabídku 4 800 ZL a 67 krejců a tak byla stavba na něho určena s podmínkou, že tato 15. 8. 1883 natolik bude dokončena, že budova bude převzata pro školní účely velectěným úřadem.

Dne 4. června bylo započato s rozšířením stavby.

Nejprve byla stáj a západní průčelí budovy strženy a odklizeny. Později následovalo snesení střechy, aby mohlo býti stavěno poschodí. Stávající zděné poschodí bylo o 4 lokte prodlouženo, čímž se umožnilo zřídit v nové školní budově 3 učebny a vedoucímu školy 2 obytné místnosti. Též dostal kuchyni, kterou dříve postrádal.

Onoho 4. června musela býti školní budova vyklizena a přestěhována se vším všudy, samozřejmě bez zpěvu a muziky do hostince p. Mühleho v č. p. 17. (dnes park před OÚ).

Byt ředitele zde byl velice omezen, jen pokojík nad kuchyní. Tento sloužil jako ložnice, obývací prostor a měl místo pro 3 postele, 1 stůl a knihovničku. Vaření a mytí bylo dole v kuchyni.

Taneční sál ležící proti " bytu " ředitele byl používán jako učebna. Byl prostorný a světlý.

25. června nemohlo být vyučováno z důvodu církevní slavnosti. Dále byla na tanečním sále provozována hudba, kvůli které byly lavice vyneseny a druhý den vráceny.

Dne 10. června šli připravení žáci a sice chlapci poprvé ke svatě zpovědi a 11. června poprvé ke svatému přijímání. Stejně tak po nich i děvčata.

28. 7. 1883 se konalo slavnostní ukončení školy stejným způsobem. Žáci, učitelé a členové školské obecní rady navštívili bohoslužbu. Po ní zavedeni do školy, kde se zpívala píseň " Vzhůru Rakousko - Hoch Oesterreich ". Potom žáci převzali sešity na sloh, kreslení a ředitel školy přednesl krátkou řeč ke shromážděné školní mládeži. Nabádal ji k dobrému spravování se, pilnému opakování během prázdnin a celá slavnost byla zakončena zpěvem národní hymny.

Počet školu navštěvujících žáků v roce 1883 činil 162. Z toho vyšší tř. 79, kteří měli dopolední 3 hod. vyučování a nižší tř. 83, kteří mají odpolední 3 hod. vyučování. Velmi pilných bylo 73,2 %.

Školní knihovna byla žáky pilně využívána a uskutečnilo se 123 výpůjček od žactva.

Dne 4. srpna 1883 byl zvolen starostou obce zdejší sedlák z č.p. 66, který byl zároveň i předsedou obecní školské rady.

V roce 1883 nebyla p. vikářem vykonáváno náboženské učení ani v kostele ani ve škole. Tudiž odpadly i zkoušky.

Smutná událost v obci. Žákyně Marie Wenzel zemřela v č.p. 59 2. srpna ve věku 14 let a 5. srpna nesena do hrobu. Pohřbu se zúčastnili její spolužáci. Jmenovaná byla sirotkem a pečovala o ní obec.

Dne 30. srpna přišel na školu v H. Habarticích s vysvědčením vybavený podučitel Josef Löbel z Chomutova a tentýž den nastoupil svůj post.

18. září 1883 se konalo převzetí zcela dokončené školní budovy. K tomuto se dostavili:

pan c.k. místodržící rada Müller

pan c.k. okresní inženýr, ing. doktor Storch z Benešova jako sanitární lékař.

Škola byla sice pro školní vyučování vhodná a tak převzatá, ale stavitelé museli provést změny na záchodech z důvodu nevhodného postavení. Tato změna byla též provedena.

23. září 1883 odpoledne ve 2 hodiny se konalo slavnostní vysvěcení školní budovy. Zdejší dobrovolní hasiči se pro tento účel shromáždili před hostincem Josefa Mühlna (viz dnešní park proti OÚ). Veškerá školní mládež v sále tohoto hostince, který až doposud sloužil jako náhradní učebna.

Okolo jedné hodiny se pohnul průvod ke škole.

Ve předu šli hasiči se svojí hudbou, následovala školní mládež s učiteli. Vedle školní budovy zaujali postavení hasiči, potom školní mládež utvořila špalír od školy až k faře.

Hned nato oznámily petardy z hmoždířů příjezd pana c.k. místodržitele školské rady a pana c.k. okresního školského inspektora, kteří přijeli jedničkou vlakem České severní dráhy do stanice " Habartice - Markvartice ". Tam přítomnými obecní školské rady a obecního výboru byli přivítáni a ke škole doprovzeni.

Zde byli oba páni p. farářem a ředitelem školy pozdraveni a odvedeni na faru. Zde dleli na příjezd p. vikáře, který se dostavil ve 3/4 na dvě. Nyní šel průvod do kostela, kde se vykonalo několik předepsaných modliteb.

Po dokončení nábožnosti vydal se průvod ke školní budově, kde provedl vikář vysvěcení učeben a 3 krucifixů.

Potom pánové zajujali s velkou masou lidí postavení před budovou školy.

Maličká žákyně Emilie Gautsch z č.p. 68 měla na nejvyšším schodu přede dveřmi do budovy proslov. Děkovala rodičům za velkou peněžní oběť, kterou přinesli a tak se mohla postavit krásná školní budova. Poděkovala též p. místodržiteliskému radovi, p. okresnímu inspektorovi a p. vikáři za jejich snahu.

Potom zdůraznil p. farář v dlouhém projevu důležitost školního vyučování. Nato hovořil místodržiteliský rada a krátkými pevnými slovy vyjádřil svou spokojenost a radost nad zdařilou stavbou školy a vůbec i mnohých nových škol v dečínském okrese.

Nato se chopil slova p. školský inspektor a zdůraznil především: " Kristus je cílem vědění "!

Během všech proslovů bylo nebe zavěšeno deštivými mračny a již při proslovu p. školního inspektora začaly padat první dešťové kapky. Po dokončení proslovu začalo silně pršet, takže řediteli školy byla vzata možnost i jeho slov k rodičům a dětem.

Nyní se muselo pospíchat do kostela, kde celá oslava byla Tedeem a svatým požehnáním ukončena.

Po skončení slavnosti vystoupil z kostela p. místodržitelství rada a před ním postaveným hudebním tělesem zazněly tóny národní hymny. Tuto zpívala mládež a shromážděný nadšený dav.

Pam místodržící rada, p. okresní školský inspektor a p. vikář se na požádání zúčastnili v horní levé učebně malého banketu, o který se postaralo obecní zastupitelstvo, obecní školská rada a starosta obce.

Kolem 5 hodiny odpolední opustili prvně jmenovaní pánové školu, potom co p. místodržitelství rada ještě jedenkrát pronesl přípitek na zdar školy.

Ostatní přítomní zůstali ještě ve spokojené radosti až do desáté večerní hodiny. Tak skončila oslava zasvěcení školy.

Dne 24.9.1883 začal nový školní rok i přestěhování ředitele z nájemního bytu u Josefa Mühlina do nového bytu ve škole.

Pro pozdní dokončení školní budovy nemohlo být školní vyučování dříve zahájeno. V tento den byla jako v předchozích letech shromážděná školní mládež zavedena do kostela a školní rok zahájen "Veni sanctem".

Počet žáků na začátku školního roku byl 185 a do jednotlivých tříd byli žáci rozdělení následovně:

I.	tř.	44 chlapců	47 dívek	= celkem 91
II.	tř.	49 "	45 "	= " 94

2. října 1883 byla na všeobecné požádání rodičů na louce zdejšího představeného obce Böhma (viz č.p. 66) uskutečněna školní oslava, která vyzněla k úplné spokojenosti všech. Děti se bavily hrami, střelením ku ptáku, přednášely básně a písně. Byly občerstveni mazanci, párky a dospělí pivem. Dále hrami s májkou a kladinou. Výhrami byly marcipán, ošacení a školní rekvizity.

4. října navštívili žáci a učitelé u příležitosti jmenin Jeho majestátu našeho císaře slavnostní bohoslužbu. Po této se shromáždili v lokále první třídy, kde po krátkém proslovu vedoucího školy byla zpívána národní hymna.

19. listopadu se obdobně dělo u jmenin Jejího majestátu císařovny. Jen po skončení bohoslužby bylo pokračováno ve vyučování, protože 21. listopadu v den slibu byl tento držen jako svátek a tím vznikly dva volné dny v týdnu a to by bylo takto dobrého příliš.

(výňatek z archiválilí 0. PL)

První osídlenci H. Habartice v roce 1945

Č.p. 1	Batelka V. + Lib.	8/1945	9,59 ha	pe	F. Hiekel
2	Vításek F. + Mar.	9/1945	5,27 ha	"	Henriette Saase
4	Šrank Jan + Marta	9/1945	9,47 ha	"	
6	Bogdan Vasil	10/1945	likérka		
7	Řezáč Jan + Bož.	10/1945		"	F. Rössler
9	Kraulík V. + Zd.	8/1945	15,19 ha	"	F. Gautsch
10	Javůrek F. + Mar.	5/1945	5,80 ha	"	Ther. Fürtig
11	Heinzel F. + Jos.	8/1945	5,80 ha	"	Ignáz Bendel
12	Hrubý Jos. + Věra	9/1945	6,06 ha	"	Alfr. Starch
15	Just Lad. " Mar.	11/1945	7,26 ha	"	Anně Tröschel
16	Zámostný V. + Bož.	10/1945	pekařství	"	Julius Nowotny
17	Zíval V. + Štěp.	7/1945	hostinský	"	Joh. Gautsch
19	Štefan L. + Anna	8/1945	6,00 ha	"	Fr. Knechtel
24	Jelínek V. + Mar.	10/1945		"	F. Wagner
25	Řehák R. = Fr.	8/1945	14,36 ha	"	Ernst Hauptmann
27	Pechatý A. + Bož.	8/1945	14,55 ha	"	Otto Rehnelt
28	Horálek V. + Lib.	8/1945	13,03 ha	"	F. Janich
29	Punda Otto + Milada	1945	prodavač	"	Ernst Mühlh
31	Hojer V. + Marie	9/1945		"	Jos. Renner
33	Valěš F. + Frant.	10/1945	9,55 ha	"	Oskar Hegenbart
35	Jindra V. + Mar.	8/1945	11,89 ha	"	Ida Krommer
37	Bubník Jos. + Anna	7/1945		"	Alfr. Rehnelt
39	Škvrna Ed. + Mar.	12/1945	13,66 ha	"	F. Ritschel
42	Khop V. + Em.	11/1945	15,72 ha	"	Fr. Jahnel
47	Kučera Jan + Anna	9/1945	9,02 ha	"	Heinrich Bittner
51	Jaroš Ant. + Boh.	9/1945	7,43 ha	"	Jos. Knechtel
52	Kolářová Fr.	12/1945		"	Ant. Philipp
54	Nebohý F. + Marie	9/1945		"	Fr. Müller
56	Vejvoda Jos. + R.	8/1945		"	Rehnelt Fr.
59	Komárek F. + Fr.	10/1945	6,60 ha	"	Alb. Wenzel
60	Duchoň V. + Alžb.	9/1945	6,18 ha	"	Alfr. Knechtel
61	Babanec Ot. + Zuz.	1945		"	Osk. Rehnelt
62	Šulc Fr. (tesař)	1945		"	Fr. Richter
64	Mejtský F. + Jos.	9/1945		"	Ign. Wenzel
65	Svoboda J. + Lud.	10/1945		"	Ludw. Flietel
66	Šulc Jos. + Em.	11/1945	10,52 ha	"	Auguste Böhm
67	Jolič Dimitrij	1945	voják	"	Joh. Fürtig
68	Koutník Fr.	1945	mádnář	"	Joh. Matzke
70	Smolík F. + Růž.	8/1945	9,54 ha	"	Adolf Knechtel

71	Endršt Jan + Marie	9/1945	13,11 ha	dř. Ludw. Hieckel
74	Špína F. + Josefa	8/1945		Fr. Knothe
	Veselý Jos. + Hel.	1945		
78	Konůpek V. + Mar.	11/1945	6,90 ha	Albin Tröschel
80	Endršt Mir.	9/1945		Joh. Schellmann
82	Řepa Boh. + Mar.	1945	kampelička	Fr. Saase
83	Krotiř V. + Ant.	8/1945	6,60 ha	F. Grams
84	Veselý J. + Hel.	8/1945		F. Böhm
85	Horák Jan + Vítěz. + Anna	9/1945		A. Bendel
89	Němceová Marie	9/1945		Heinrich Türke
	Šafránek Vlast.	10/1945		
91	Lukáš Adolf	9/1945	sekyrník	Fr. Heer
92	Vitásek F. + Mar.	9/1945		Fr. Storm
94	Dvořák Fr.	1945		Marie Eckel
96	Tůma Al. + Marie	11/1945	8,05 ha	El. Jansky
101	Popek Alois	8/1945	13,57 ha	Ernst Hackel
	Hubatý Mil. + R.	1945		
107	Kálal Jos.	1945	sekyrník	Alfr. Hegenbart
108	Král Jar.	11/1945		Hilde Fürtig
109	Černý Jar. + Anast.	8/1945	obchod	Rud. Fürtig
110	Rathouský K. + Hel. Uhýrek Zd. + Mar.	11/1945		Alfr. Lösel
111	Vlna E. + A.	10/1945		Fr. Hofmann
112	Bečka Jos. + Josefa	8/1945	4,16 ha	Fr. Pappert
113	Kováč Jos. + A.	9/1945	13,50 ha	Friedr. Parsch
114	Šoupal Jan + A.	6/1945		Fr. Wenzel
115	Hamerle Jos. + A.	9/1945	16,25 ha	Rud. Gautsch
116	Šoupal Jan + A.	8/1945	17,28 ha	Gisele Wagner
118	Buriánová Josefa	9/1945		Em. Tröschel
120	Lacina Jos. + Fr.	1945		Rud. Gautsch
122	Drha Václav	10/1945		Alfr. Schieche
124	Prejza K. + A.	1945		Fr. Parsch
125	Večerník + Alžb.	1945		
126	Cimburek St. + Anež.	10/1945		F. Grosser
127	Pospíšil Vinc. + K.	8/1945		Julius Starch
128	Daněk F. + Pavl.	10/1945		Gust. Gautsch
129	Zada Ant. + Marie	8/1945	6,67 ha	Joh. Hieckel
131	Spišák Juraj + A.	9/1945	14,68 ha	Ernst Starch
134	Kraulík F. + M.	8/1945	19,84 ha	Fillipp Fr.
137	Varachyb Mich.	11/1945	7,19 ha	Bail Marie
138	Slanař Jan + Mar.	10/1945		Rud. Gautsch

